

<i>Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky</i>		
Bojový řád jednotek požární ochrany - taktické postupy zásahu		
Název:		2
Zdravotnická záchranná služba	Metodický list číslo	S
	<i>Vydáno dne: 29. října 2001</i>	<i>Stran: 3</i>

I.

Charakteristika

- 1) Zdravotnická záchranná služba je základní složkou IZS udržující trvalou pohotovost při plošném pokrytí území České republiky organizovaném tak, aby byla zabezpečena dostupnost přednemocniční neodkladné péče a její poskytnutí do 15 minut od přijetí tísňové výzvy s výjimkou případů hodných zvláštního zřetele. Je řízena právními předpisy¹.
- 2) Kompetenčně patří zdravotnická záchranná služba Ministerstvu zdravotnictví, nejde však o jednotnou organizaci. Zdravotnická záchranná služba je specializovaným ambulantním zdravotnickým zařízením. Tvoří ji **územní střediska** záchranné služby v Praze, Hradci Králové, Ústí nad Labem, Liberci, Plzni, Českých Budějovicích, Jihlavě, Brně, Olomouci a Ostravě zřizovaná Ministerstvem zdravotnictví a **okresní střediska** záchranné služby ve všech ostatních okresech zřizovaná okresními úřady, popř. další výjezdová stanoviště zřizovaná právníky a fyzickými osobami.
- 3) Zastřešujícím odborným orgánem zdravotnické záchranné služby je Odborná společnost pro urgentní medicínu a medicínu katastrof České lékařské společnosti J. E. Purkyně a Asociace zdravotnických záchranných a dopravních služeb ČR.
- 4) Ve smyslu tohoto metodického listu jsou požitý následující pojmy:
 - a) **přednemocniční neodkladná péče** představuje odbornou pomoc postiženým na místě vzniku jejich úrazu nebo náhlého onemocnění a během jejich dopravy k dalšímu odbornému ošetření a při jejich předání do zdravotnického zařízení zejména při stavech, které
 - i) bezprostředně ohrožují život postiženého,
 - ii) mohou vést prohlubováním chorobných změn k náhlé smrti,
 - iii) způsobí bez rychlého poskytnutí odborné první pomoci trvalé chorobné změny,
 - iv) působí náhlé utrpení a náhlou bolest,
 - v) působí změny chování a jednání postiženého, ohrožují jeho samotného nebo jeho okolí.
 - b) **zdravotnická záchranná služba** nepřetržitě zabezpečuje
 - i) kvalifikovaný příjem, zpracování a vyhodnocení tísňových výzev a určení nejvhodnějšího způsobu poskytování přednemocniční neodkladné péče,
 - ii) poskytování nebo zajištění přednemocniční neodkladné péče na místě vzniku úrazu nebo náhlého onemocnění, při dopravě postiženého a při jeho předávání ve zdravotnickém zařízení,

¹ Např. vyhláška č. 434/1992 Sb., o zdravotnické záchranné službě.

- iii) dopravu raněných, nemocných a rodiček v podmínkách přednemocniční neodkladné péče mezi zdravotnickými zařízeními,
 - iv) dopravu související s plněním úkolů transplantačního programu, dopravu raněných a nemocných ze zahraničí do České republiky,
 - v) přednemocniční neodkladnou péči při likvidaci zdravotních následků hromadných neštěstí, součinnosti s praktickými lékaři a s lékařskou službou první pomoci, popř. přímé zajištění lékařské služby první pomoci a lékárenské pohotovostní služby,
 - vi) rychlou přepravou odborníků k zabezpečení neodkladné péče, léků, krve a jejich derivátů a biologických materiálů,
 - vii) další úkoly uložené jí zřizovatelem (např. podílí se na odborné přípravě složek IZS).
- c) podle stupně závažnosti, druhu onemocnění, neodkladnosti a dalších kritérií jsou požadavky na zásah realizovány jednotlivými druhy výjezdových skupin:
- i) **rychlá lékařská pomoc (RLP)** tvořená nejméně tříčlenným týmem ve složení lékař, střední zdravotnický pracovník a řidič-záchranář,
 - ii) **rychlá zdravotnická pomoc (RZP)** tvořená nejméně dvoučlenným týmem ve složení střední zdravotnický pracovník a řidič-záchranář,
 - iii) **letecká záchranná služba (LZS)** ve složení pilot vrtulníku, lékař, střední zdravotnický pracovník; týmy LZS disponují pouze územní střediska záchranné služby,
 - iv) **lékařská služba první pomoci (LSPP)** ve složení lékař a řidič-záchranář, popř. lékař a řidič,
 - v) **doprava raněných, nemocných a rodiček (DRNR)**, která zajišťuje neakutní převozy, obsazená 1-2 řidiči; tato služba je významným podílem zajišťována nestátním sektorem.
- 5) Jednotlivá střediska záchranné služby dále disponují pracovníky nezbytnými pro zajištění řídicích, organizačních, technických, spojových a dalších logistických činností, v řadě případů je jejich nedílnou součástí útvar krizového managementu, který zabezpečuje koordinaci krizového řízení všech zdravotnických zařízení v rámci svého spádového území, včetně materiálnětechnického zabezpečení v těsné návaznosti na státní zdravotní správu.
- 6) Základním řídicím operačním článkem zdravotnické záchranné služby je soustava zdravotnických operačních středisek, která nepřetržitě zajišťují příjem tísňových výzev z celostátního tísňového čísla 155 a z dalších linek a trvale udržují spojení s jednotlivými výjezdovými stanovišti a skupinami, spádovými zdravotnickými zařízeními a dalšími složkami IZS. Zdravotnická operační střediska jsou obsazena odbornými zdravotnickými pracovníky a za jejich činnost odpovídá lékař.
- 7) Spojový systém zdravotnické záchranné služby je závazně realizován ve frekvenčním pásmu 80 MHz s danou celostátní koordinační frekvencí, popř. pomocí komunikačního systému PEGAS. V řadě případů je realizováno součinností spojení v pásmu 160 MHz zejména k Hasičskému záchrannému sboru ČR.

II.

Úkoly a postup činnosti

- 8) Při likvidaci zdravotních následků hromadného neštěstí nebo se stává lékař rychlé lékařské pomoci, který se jako první dostaví na místo hromadného neštěstí, vedoucím lékařem záchranné akce. Dostaví-li se na místo hromadného neštěstí lékař nadřízený vedoucímu lékaři záchranné akce, převezme vedení záchranné akce.
- 9) Vedoucí lékař záchranné akce odpovídá za činnost všech zdravotnických sil a prostředků a spolupracuje s velitelem zásahu. Je označen v souladu s konvencí medicíny katastrof.
- 10) Vedoucí lékař záchranné akce zřizuje jednotlivé zdravotnické prostory zásahu:
 - a) nástupní prostor,
 - b) parkoviště sanitních a zásahových vozidel,
 - c) prostor materiálně technického zabezpečení – týlový prostor,
 - d) místo pro prvotní ošetření postižených,
 - e) místo třídění postižených,
 - f) místo pro umírající a zemřelé,
 - g) prostor pro nakládání do transportních prostředků,
 - h) místo pro přistání vrtulníku.
- 11) Vedoucí lékař záchranné akce odpovídá za střídání zdravotnických sil a prostředků a za jejich postupné uvolňování při ukončování zásahu. V případě zřízení štábu velitele zásahu se podílí na jeho činnosti, zejména při stanovení požadavků na vnější zónu, taktiku nasazení, specifické účinky škodlivin, bezpečnostní opatření a regulaci dopravy.

Pravidla spolupráce mezi zdravotnickou záchrannou službou a jednotkami

- 12) Velitel zásahu se dohodne s vedoucím lékařem záchranné akce o způsobu vzájemné spolupráce a dohodnou se na prioritě úkolů na místě zásahu a na organizaci místa zásahu a o vedoucích odpovědných za jednotlivé organizační úseky zřízené vedoucím lékařem záchranné akce.
- 13) Velitel zásahu respektuje požadavky a potřeby zdravotnických sil a prostředků s prioritou záchrany života osob.
- 14) Velitel zásahu a vedoucí lékař záchranné akce se průběžně informují o prováděných nutných opatřeních, vztahující se zejména k prioritám cílů společného zásahu, organizaci zásahu a ochrany zdraví a životů obou složek.